

El secret de la biblioteca

Relats seleccionats del XIII Premi de Narrativa Escolar Vicent Marçà

letra
nova

bromera

ELS MOTIUS D'UN PREMI I D'UNA ESTIMA

Vicent Marçà (Castelló de la Plana, 1954-2004) va dedicar la seua vida a la promoció i la dignificació de la seua llengua en tots els àmbits socials i culturals. Com a pedagog, va estar vinculat als moviments de renovació pedagògica; com a mestre sempre es va comprometre a fer del valencià una eina d'expressió d'un poble i una cultura, i també estava vinculat al teatre escolar; com a investigador va guanyar el Premi d'Humanitats Ciutat de Castelló amb un estudi sobre les campanes del Fadri, i com a escriptor va ser autor d'una vintena d'obres de temàtiques sempre molt creatives i imaginatives, i amb molt d'èxit de lectors, com ara *Jordi Túrmix*, *aprenent de pirata*; *La fada masovera*; *Hem fet el Tourmalet*; *Un lloro en les Gaiates*; *Guillem Bellés, de feres entés*; *L'amo de tot*; *Tornaré*; *Les orelles del rei o 46 contes i un gelat*. Com va escriure a *La fada masovera* (Premi Vicent Silvestre del certamen dels Ciutat d'Alzira), «sóc un narrador senzill que he llegit molt i he conegut històries i llocs fantàstics gràcies a la literatura».

Al cap de pocs mesos de la desaparició de l'amic, company, mestre, amant del teatre, home d'acció i escriptor, un grup molt nombrós de persones que l'estimàvem –i l'estimem i l'estimarem– ens vam reunir per veure com fer que la seua faena i la seua trajectòria tingueren una empremta encara a la societat i, sobretot, a la ciutat que el va veure nàixer, créixer i madurar com a pare, persona i professional de l'ensenyament i de l'escriptura.

La creació d'aquest Premi que porta el seu nom és una d'aquelles activitats que no té un altre motiu, doncs, que servir per a honrar i difondre la seua activa i compromesa trajectòria social i literària, i d'incentivar la creativitat artística i imaginativa entre els xiquets i xiquetes castellonencs a partir del seu record i la lectura –l'única manera com el seguirem mantenint viu per sempre, com així farem– dels seus llibres.

Amb la certesa que no li acabariem mai d'agrair tot el que ell va fer per la nostra llengua, la nostra cultura i la nostra ciutat, ens vam posar mans a l'obra, amb la col·laboració dels Col·lectius en Defensa de la Llengua, la Fundació Soler i Godes, la Llibreria Babel, l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, Edicions Bromera, la Federació Escola Valenciana, la Universitat Jaume I, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i sota els auspicis de l'Il·lm. Ajuntament de Castelló, per convocar i impulsar aquest premia la nostra ciutat.

Enguany s'ha decidit posar com a títol de l'edició *El secret de la biblioteca*. El jurat, a més, ha decidit que siguin 41 els xiquets i xiquetes de 5é i 6é els qui resulten seleccionats perquè la qualitat dels 838 textos presentats ha sigut molt elevada i s'ha volgut que els seleccionats estigueren repartits entre totes les escoles participants. L'ordre de les narracions és aleatori, no hi ha un primer, un segon, etc., sinó que tots són guanyadors i guanyadores, sense ordre numèric.

Des d'ací, a més, volem donar les gràcies als mestres, a tots i a totes, que han incentivat que els seus alumnes es volgueren presentar a aquest XIII Premi Vicent Marçà i, per descomptat, donar les gràcies a tots els joves participants –i animar els que faran 5é i 6é l'any vinent perquè s'hi presenten a la catorzena convocatòria–, els quals han honrat, i molt bé, amb la qualitat dels seus contes, la memòria del nostre estimat i recordat amic: el nostre sempre admirat i rememorat Vicent Marçà. Gaudim, per tant, amb la lectura i els llibres, ja que tenen totes les vitamines,

de la A a la Z. En aquest llibre de ben segur que trobarem les llavors i les espigues d'un demà ple de lletres i mons (im)possibles. Endavant, per tant.

COMISSIÓ CÍVICA

PRÒLEG

Fa uns anys, ennuvolats entre els capritxos de la mare Memòria, el poble de Castelló va sentir parlar d'un home que escrivia contes. L'ànima d'aquest escriptor va arribar a una casa baixant pel fumeral de la llar i es va embolicar amb les velles mans d'un home vell. Fins aleshores, aquella havia sigut la casa del rude, tosc i solitari Avi del Temps. Però, eixe dia, des de la distància, tothom podia veure el fum d'aquella xemeneia eixint amb més vitalitat que mai, mentre el rellotge i l'eternitat de les seues paraules començaven a ser compartides amb la companyia d'una inesperada visita.

Decidida a resguardar-se de la tardor que arrancava les fulles dels arbres i les llançava a terra marejades pel vent, una xiqueta s'havia colat per la finestra i havia rastrejat l'olor dels llibres que reposaven, entre la pols, junt a unes flors de plàstic, a l'espera d'una visita com la seua. Molts eren els títols a triar, però el destí, sense que fora massa casualitat, va fer que les seues mans prengueren un relat de l'altra veritat. Mentre llegia, des de lluny, els ulls tendres de l'Avi del Temps miraven la xiqueta amb por d'apropar-se, per si aquella mena de somni es trencava com una bombolla i s'esfumava allí mateix. Una estona després, la jove el va veure i el va convidar a gaudir de les paraules d'aquell escriptor de contes, l'amo de tot aquest escenari.

Feliç, el vell, que no mai havia rebut companyia, va agarrar el llibre de les mans d'aquella xiqueta i, en veu alta, va continuar la

lectura. El delicat somriure de la jove, hipnotitzada per les paraules d'una bonica llengua, s'havia clavat al cor de l'Avi, el cos del qual va començar a tremolar com no mai ho havia fet.

La xiqueta escoltava...

Segon a segon les frases navegaven en un mar d'escenes, pescant i repescant d'ella mateix, amb les xarxes de les aventures, totes aquelles sensacions de passió i entusiasme que s'anaven embolicant en els seus filaments. Els contes i el mar eren una mateixa realitat, un relat etern que, amb la col·laboració de la Mare Llengua, arribava a tots els ports unint el passat amb el present, la joventut amb la maduresa, l'eternitat amb la brevetat.

Des del carrer, la gent mirava bocabadada el roig intens que havia agafat el fum en eixir de la xemeneia de l'Avi del Temps. Tothom es preguntava què devia estar passant en aquella casa mentre els seus cors començaven a sentir els batecs dels vells contes que, en alguna ocasió, ells també havien sentit de boca dels seus propis avantpassats.

Però el port s'anava apropant i, arribat el punt, el conte acabaria –encara que no ho farien les seues històries, ni les sensacions que obrin l'ànima al món de la fantasia.

–Tornaré –li va dir la xiqueta, en tancar el llibre.

I a l'Avi del Temps li va caure una llàgrima.

–No plores, Avi. Les històries no moren mai –va afegir la xiqueta assecant de la seua cara aquella llàgrima de vidre.

I a l'any següent, i a l'altre i a l'altre de més enllà, la xiqueta va tornar a entrar per la finestra i va tornar a triar un relat de l'altra realitat. Va conèixer el detectiu Camaperdiu, Jordi Túr-mix, l'aprenent a pirata i la fada masovera mentre prenia un gelat. El fum de la xemeneia va tornar a tintar-se de color roig perquè el cor de la jove estava gaudint de les aventures que escoltava per boca de la Mare Llengua, qui havia unit a la gent enfront de sa casa, preguntant-se què dimonis succeïa cada tres per quatre en aquella llar.

I el que succeïa no era sinó que les històries no havien mort...
...i que la veu de la Memòria parlava des del cor de la xiqueta...
...i que els adults s'havien fet xiquets; i els xiquets, somnis i fantasia.

D'aquesta manera, el rellotge etern de les paraules, segon a segon, continuaria la marxa per sempre, compartint moments, fent contes trets del cor i regalant minuts banyats en tinta com els que els nostres joves escriptors ens han regalat en aquest nou exemplar d'enguany.

Susana ORTIZ PACHÉS

TRETZENA EDICIÓ
PREMI DE NARRATIVA ESCOLAR
EN VALENCIÀ
VICENT MARÇÀ 2018

JURAT

Vicent Pallarés

Escriptor

Joan Andrés Sorribes

Escriptor

Pep Castellano

Escriptor

Montserrat Ferrer

Comissió Cívica Vicent Marçà

Josep Albalat

Ajuntament de Castelló

Dolors Ibáñez

Família Marçà

Olga Carbó

Llibreria Babel

Josep Miquel Carceller

Llibreria Babel

AGRAÏMENTS ALS MEMBRES DE LA COMISSIÓ CÍVICA VICENT MARÇÀ

Anna Verdoy

Artur Àlvarez

Fina Felip

Francesc Rambla

Ignasi Badenes

Joanjo Trilles

José Juan Sidro

Josep Maria Rambla

Manolo Alegre

Pere Duch

Susana Ortiz Pachés

Vicent Beltran

Vicent Jaume Almela

Vicent Martínez

Vicent Usó

EL TRESOR D'ALGÈRIA

LINA TAIEBA

Dedicat al meu iaio

Fa molt de temps, el 1871, a Algèria, un país llunyà i amb paisatges increïbles, més enllà del Mediterrani, on les estreles semblen brillar amb més força cada nit, concretament a un poble que es deia Ain Dafla, hi havia un ancià que s'anava a morir prompte. Ell sabia que no li quedava molt de temps i com que tenia tres fills, va decidir parlar amb ells. Dos dels fills eren prou babaus, però...

El fill més xicotet era el més llest.

–Veni ací –va exclamar el pare–, vull contar-vos un secret.

El més gran, que es deia Mohamed i era també el més apardalat, va posar aquella cara que posava sempre davant de les notícies inesperades, amb els ulls molt oberts, com a llunes en la nit del desert, i va dir:

–Com? A nosaltres? No m'ho crec! Si mai no ens contes res d'interessant...

Aleshores el germà més menut, que es deia Ali El Hamed, li va pegar al bescoll un bon colp i va dir:

–Calla d'una vegada, covard. Ets un babau! Sempre ho empastres tot amb els teus comentaris. Deixa parlar el pare. No veus que està morint-se?

El germà mitjà, que també era prou babau, va estar d'acord i va menejar el cap, com si estigués menejant una crema de xocolata calenta.

–Sí, deixa'l parlar.

El pare, mentre feia els últims esforços per respirar, va aconseguir dir les seues darreres paraules:

–Escolteu-me. I calleu d'una vegada, pesats, que no pareu de xerrar bovades. Hi ha un tresor per a vosaltres. Ara, finalment, us ho puc dir.

El germans majors, que seguien amb la mateixa cara de babaus de sempre, van obrir la boca tant que es podia veure fins i tot algun queixal de l'enteniment, encara que en tenien molt pocs.

–Calleu. He de repetir-ho? Heu de saber que tindreu a partir d'ara un tresor molt important. Cal que el trobeu i el cuideu sempre. M'ho prometeu?

–On és el tresor? –va preguntar el germà mitjà, que no era tant babau com el major, però de tant en tant semblava que feia esforços per ser-ho.

–Primer cal contestar-me la pregunta.

–Quina pregunta? –van dir amb la seua cara de babaus de sempre.

–Uf, tant se val! No tinc temps per més ximpleries. El tresor? Doncs... al camp de blat –va contestar el pare mentre tirava les que semblaven les seues últimes baferades d'aire.

Els germans van exclamar al mateix temps:

–Ohhh!!! Busquem un pic!!!

Abans que el pare poguera acabar d'explicar-se, els dos germans majors van començar a córrer com si no hi hagués un demà, cap al camp de blat. El germà mitjà va agafar un pic vell que tenien dins el paller.

–Corre, cavem! Cavem! I el tresor serà només nostre, veritat?

–Sí, sí, cavem, cavem; que serem rics! Però cava tu també, eh?, no tingues tanta cara, que ací només estic cavant jo. Ostres!

Van passar hores i hores cavant fins que va començar a fer-se de nit, però l'única cosa que eixia del camp era precisament la terra humida, algunes arrels del blat i algun cuquet amb cara de sorpresa per veure el seu cau destrossat. Aleshores la cara de babaus es va convertir en cara de decebuts i finalment es van cansar.

Estaven esgotats.

—Crec que el pare ens ha enganyat. Com més cavem, més terra ix. Pense deixar el pic al paller i s'ha acabat. Ja sabia jo que el pare no ens deixaria res.

—La veritat és que no ens hem portat massa bé amb ell. No l'hem cuidat mai com es mereixia.

—I ara, el seu testament, la seua herència, el seu tresor, és això: no res més que quilos i quilos de terra...

Però de sobte, el germà menut es va quedar pensant i es va adonar que les paraules del pare no es referien a un tresor d'eixos que els pirates enterraven sota la terra. Eixos que esperen dins un bagul amb set claus i plens de collars de perles. No...

—Un moment, penseu-ho bé. El pare va parlar d'un tresor al camp de blat, però no va dir que estiguera sota la terra. Ho compreneu?

Els germans posaren la cara de babaus més apardalada que la gent d'Algèria havia vist segurament en la seua vida. Un amic de son pare, mastegant una fulleta de palmera, els observava fixament des de la seua caseta, junt al paller. I, de sobte, va dir:

—De vegades, les coses més importants les tenim davant dels nostres nassos i no ens n'adonem. Aleshores...

—Aleshores? —van repetir els dos germans babaus.

—Aleshores... és clar que allò que el vostre pare volia deixar-vos era un tresor molt valuós. No ho veieu?

El germà menut, el més espavilat, va comprendre el que estava dient-los aquell amic i, mirant cap al cel, com si pogués veure allí la cara del pare amagada entre les nombroses estrelles, va exclamar amb cara de satisfacció:

–Exacte, té raó! Penseu-ho. L'autèntic tresor són el paller, el pic i la terra. Sí, la terra. Amb ells, si els cuidem i treballem, com va dir el pare, mai no ens faltarà de res.

I diuen que, en aquell moment, el pare va respirar tranquil per última vegada, va tirar la seua darrera baferada al cel i va descansar definitivament, per sempre.